את לא נראית מודאגת, אבל כדאי שתהיי

האמנית תאה טופאיץ' מתארת את השנתיים בהן עבדה על הכנת מיצג חדש בתל אביב שמעורבים בו גם אנשי מוסד ושב"כ. זהו סיפור מתח עם מעקב, חקירות, מפגשים סודיים ושיחות חשאיות. מאמר חדש במגזין תוהו: אנו ממליצים לקרוא אותו בנשימה אחת!

עבודה אחת מאת תאה טופאיץ' אוגוסט 7, 2016

מה יוצא להם מזה?
החייזרית
הלשון חדה מסכין
את ואני, אנחנו דומים
עמדה
האם למדת אי פעם משהו מסרט ריגול?
שמונה באוקטובר, 2015, יום המופע

השנה היא 2013. ביום לוהט של יולי אני נכנסת אל החלל הממוזג של נמל התעופה בן גוריון. אני באה מירושלים. ביקרתי שם כדי להציג גיליון של המגזין פראקציה (Frakcija), בעריכתי, שעוסק ברעיון חסינותה של האמנות. זהו רעיון שהגיתי מתוך שעמום ממצב האמנות ומהאפשרויות שעומדות לרשותה בחברה המערבית. נראה לי שכל מה שעושים בתחום האמנות הוא תמיד רק אמנות. חופש הביטוי שהוענק לאמנות הפך אותה לזירה בה כל הפעולות הביקורתיות והחתרניות הורחקו ושותקו. "חסינותה של האמנות", כפי שכיניתי את התופעה, מנצלת חולשה זו כדי לחקור את האזור האפור שבין אמנות לבין חוק/פשע. שאלתי: אלו פעולות חתרניות מותר לבצע רק משום שהן מוגדרות כאמנות?

Tupajic The Disco press 3.jpg

Tea Tupajić: THE DISCO

[1] איש ביטחון מאבטח את 'דיסקו', מיצג של תאה טופאיץ'
צילום: קאריה יוריץ'

אני עומדת בתור לבידוק הביטחוני. במרחק מה אני מבחינה בגבר ואישה צעירים שצועדים לעברי. הם מתקרבים אלי, שולפים אותי מהתור ומבקשים שאבוא איתם. לאחר השאלות המקדימות – מה שמי, לאן אני נוסעת – הם שואלים: "מה מטרת נסיעתך?". בפיזור דעת אני חוזרת על מה שאני תמיד אומרת בבדיקות בכניסה לארצות הברית, מבלי להיות מודעת לרמת הבדיקה הביטחונית: "אני בדרנית, אמנית". התוצאה היא חקירה שאורכת שעתיים, בידי לא פחות מחמישה חוקרים בדרגות שונות, לסירוגין. אנחנו משוחחים על המקומות בהם שהיתי בישראל, על דתה של משפחתי, ובעיקר על חסינותה של האמנות, נושא שעולה כשהם מחפשים את שמי בגוגל. אני משוחחת על כך עם איש חביב בשנות החמישים לחייו, שמכבד אותי בלימונדה.

אנחנו דנים בשאלה האם המחווה הסוריאליסטית של אנדרה ברטון (Breton), כלומר הירייה שלו באקדח אל תוך המון אדם, עלולה להיות מאומצת על ידי טרוריסטים. הם נחרדים כאשר אנו משוחחים על פעולה חתרנית שמוסווית כעבודת אמנות. אנו מסכימים כי אי אפשר לראות את אירועי האחד-עשר בספטמבר כאמנות, למרות הויזואליות המרהיבה שלהם. אנו מדברים על ג'וליאן אסאנג' (Assange) ועלהצהרתו לגבי סין [2] , שבה הוא טוען שהחברות האנושיות היחידות שיש להן תקווה הן דווקא אלו שמצנזרות אמנות ותקשורת, מכיוון שהן חוששות משינוי – מה שאומר שקיימת עדיין אפשרות לשינוי. המערב אינו חושש מכלום, כי שום דבר לא יכול להשתנות. החוקר מוצא מאמר על המיצג *שלי*,*האוצרים (תביעה נגד האמנות)* The Curators' Piece *[3],2012, (A trial against art)* בה אני מזמינה אוצרים מרחבי העולם למשפט פיקטיבי נגד האמנות. אני מאשימה את האמנות על שלא הצילה את העולם, על שהחמיצה כל הזדמנות להשפיע על המציאות בכל רמה שהיא. החוקר המבוגר, שאותו התחלתי לראות כאיש סודי, אומר שזה מוזר לצפות לישועה כזו מהאמנות, במיוחד עבור אתיאיסטית.

מכיוון שהם לא מוצאים דבר ומאחר שהטיסה שלי כבר עומדת לצאת, הם עורכים חיפוש גופני ומשחררים אותי.

בטיסה למינכן אני ממשיכה להרהר בחוויה שעברתי בנמל התעופה. אני מלבנת עם עצמי שני דברים שריגשו אותי במהלכה: הראשון הוא מגוון השיטות והכישורים הפרפורמטיביים שהחוקרים הפעילו בחקירה. השני הוא העובדה שלאחר זמן ממושך חשתי שהחקירה היא אמתית, כאילו שלהיותי אמנית יש משמעות. אני מדמיינת מיצג שעוסק בשיטות האמנותיות שסוכן מודיעין מפעיל בעת מילוי תפקידו. זה יהיה מיצג/מיצב מתמשך עם חמישה סוכני שב"כ או מוסד, כאשר כל אחד מהם נמצא בחדר אחר, וכל אחד מהם מציג יכולת שונה. כל ההתרחשויות יכללו את הקהל כמשתתף פעיל.

יש משהו חשוב שמונע ממני את מימוש הפרויקט. מוצאי מסרייבו - הסקסית ביותר מבין כל הערים הטרגיות. מאז ומתמיד התייחסתי בחשדנות אל אמנים זרים שבאו לשם, מלאים בהשראה לספר את סיפורנו. זה אותו הסיפור שמאפיל על ילדותי, שמטלטל את סבתי בהתקפי החרדה שלה, שפוקד את סיוטי הלילה של אבי. זו היתה מעין גניבה. באיזו זכות אני צונחת עכשיו אל יבשת לא לי וגונבת סיפורים ששייכים להקשר אחר? לאחר כמה ימים, כשאני מחליטה לבצע את הפרויקט, אני קובעת לעצמי שני כללים: לא לנצל סבל של אחרים, ולא ליצור אמנות נייטרלית (הלוואי שהייתי בסרט של גודאר והייתי יכולה להגיד את המשפט שלו: "אמנות היא כמו אש. היא נולדת ממה שהיא שורפת".)

בספטמבר 2013 אני עוברת לגור בתל אביב.

חלפו שנתיים עד שהצלחתי למצוא חמישה סוכנים שהיו מוכנים לקחת חלק במיצג. לא אפרט את הקשיים המובנים מאליהם הכרוכים בתהליך. זה המחיר שיש לשלם עבור הדבר האמתי. תודתי העמוקה נתונה ללאה אביר, לעומר קריגר, ליעל כהן, לאיל וקסלר, ליאיר ורדי, לפז בן נון ולכל אלה שבחרו להישאר בעילום שם, על האומץ ועל תמיכתם החמה בתהליך.

התנאים להשתתפות שווים לכולם: שום דבר לא מתועד, לא התהליך ולא המופע. אני עובדת עם כל משתתף בנפרד, באופן אישי, והמשתתפים אינם נפגשים זה עם זה עד יום המיצג.

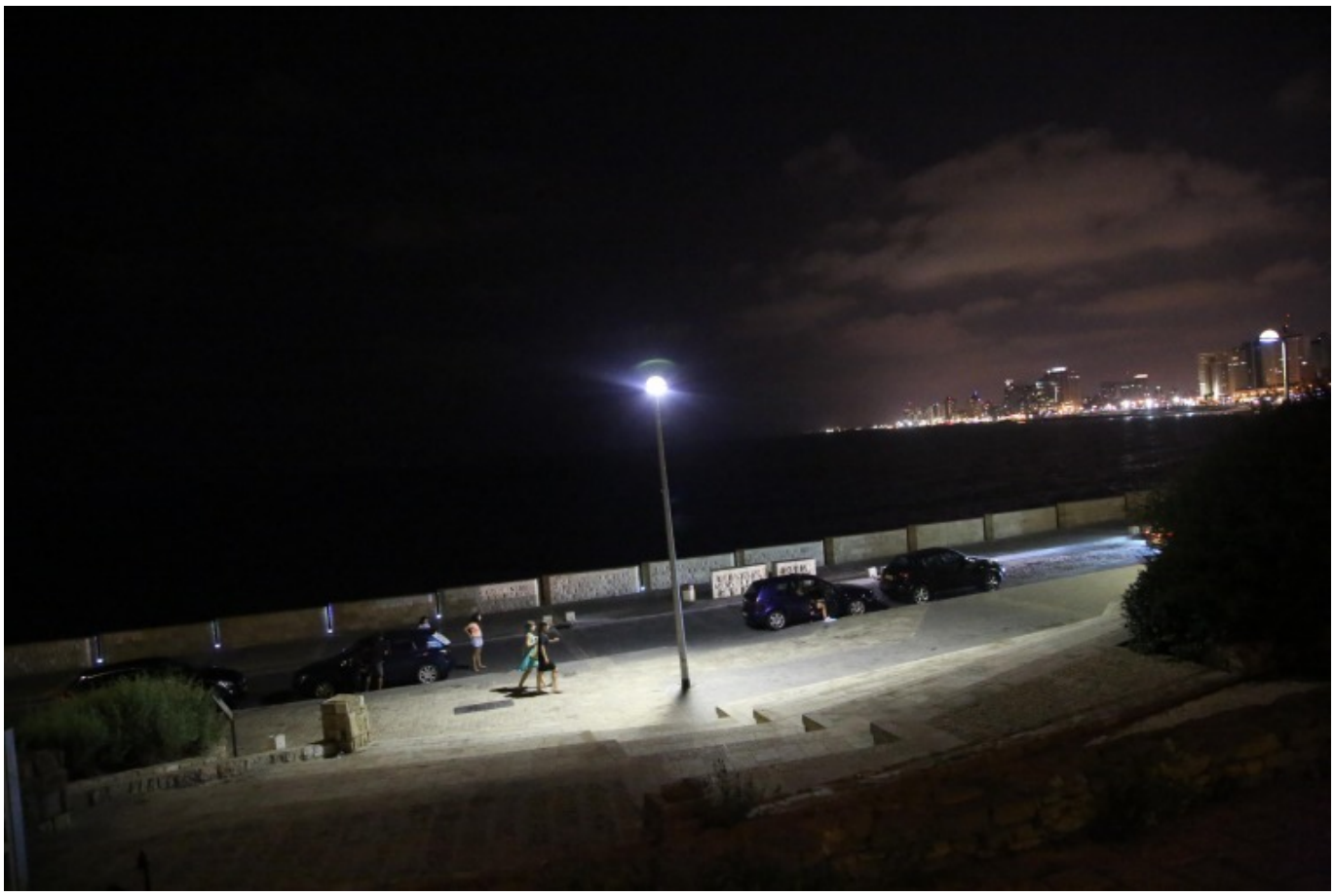
הם בוחרים את נקודות המפגש. אני מבקשת מהם לבחור אתרים שדומים במידת האפשר למקומות העבודה הרגילים שלהם.

[4] 2.Yaffo_.jpg

[5]

[6] 3.Yaffo1_.jpg

[7]תאה טופאיץ'. יפו, קיץ וסתיו 2015, עם ע'.
צילום: שי-לי עוזיאל

יולי 2015. אני יושבת עם ע' ביפו, ליד הים. אנו מדברים על האירוע בנתב"ג. הוא מתאר את המצוד אחרי מחבלים כמשחק שחמט מתמשך אל מול האויב. צריך לחשוב מחוץ לקופסה, כמוהם. אינך יודע איך ייראו המחבלים הבאים. מי יכול היה לצפות בשנת 1972 ש"תיירים" יפניים[ישלפו כלי נשק מתוך תיקי כינורות בנתב"ג](#) [8]?

ע' אומר, "איתך זה אותו הדבר. את נראית אירופאית אבל לא מתנהגת בהתאם. את צעירה, אבל פקחית. את לא נראית מודאגת, אבל כדאי שתהיי. זה כאילו שמשהו אצלך לא מסתדר. את קצת אאוטסיידרית, לא משתלבת בשום מקום".

[9] [11.Metsada1.JPG](#)

[10]

[11] 12.Metsada.JPG

[12]תאה טופאיץ'. קפה מצדה. אביב 2014 – קיץ 2015 עם ד', תמיד מוקדם בבוקר.
צילום: שי-לי עוזיאל

מה יוצא להם מזה?
זו שאלה שנשאלתי פעמים רבות. מאחר שלא הייתה לי תשובה, פניתי אל המשתתפים. תשובתם הייתה ברורה. מבחינתם, ההשתתפות בעבודה היא כמו השתתפות במצעד צבאי. לעומת מצעדים צבאיים, בהם מוצגים בדרך כלל רק חיילים וכלי נשק, כאן ניתנה הזדמנות לאנשי מודיעין להפגין את מיומנויותיהם. הם אומרים שאם הייתי יהודייה המדינה הייתה שוכרת את שירותיי לעשות זאת כל שנה.

ד' מוסיף ואומר, "אין לנו מה להפסיד. מכיוון שזו רק אמנות, במהלך המופע ממילא כולם יחשבו שאנחנו שחקנים. איש לא יאמין שאנחנו הדבר האמתי".

חמישה ימים לפני הפתיחה בתל אביב ראיין אותי עיתונאי מ"הארץ". הריאיון נמשך כשעתיים והעיתונאי נראה מוקסם מהפרוייקט. ביום בו הריאיון אמור להתפרסם העיתונאי מתקשר ליאיר ורדי, האוצר של פסטיבל תמונע, ומודיע לו שהעיתון החליט לא לפרסם את הריאיון, מכיוון שהוא אינו יכול להיות אמתי. לא יכול להיות שאלה סוכנים אמתיים - הם בוודאי שחקנים. הוא שואל את האוצרים איך הם יכולים להיות בטוחים שאני לא משקרת להם. המאמר לא פורסם מעולם.

החייזרית
בפגישה הראשונה עם כל אחד מהמשתתפים חשתי את אותו ערבוב של מבוכה, סקרנות וחשדנות, כמו במקרה החקירה בנתב"ג. אולי ע' צדק – אולי אני באמת מעין חייזרית. אני חושבת שאמן ישראלי לא היה מסוגל לבצע פרוייקט כזה. הייתה צריכה לבוא מבחוץ מישהי שהיא כמו דף חלק, ללא עמדה או עניין מסוים, מישהי שאינה מתאימה לשום תבנית, אחת שהמשתתפים בפרויקט יכולים להשליך עליה איזו עמדה שרצו.

הלשון חדה מסכין

הפגישה הראשונה שלי עם ז' מתרחשת במשרדו בירושלים. הוא אדם כבן 60, שמקבל את פני במשפט פתיחה בלתי רגיל: "את יודעת מה אני באמת אוהב אצל היוגוסלביים? ההמנון שלכם הוא היחיד בעולם שמזכיר בוגד".

ואני עונה: "ארור הבוגד במולדתו". הוא צוחק: "כן!"

במשך שנת 2014 אני נוסעת לירושלים פעמים רבות כדי להיפגש אתו. אנחנו כלל לא מדברים על השב"כ. הוא רק מדקלם שירים בערבית. הוא אומר שאם אי פעם יסכים להשתתף במיצג, הקטע שלו יהיה חייב להיקרא "הלשון חדה מסכין". מה שהוא הכי אוהב בפרוייקט שלי זה שהחלטתי להשתמש בסיסמת המוסד ככותרת - "כי בתחבולות תעשה לך מלחמה". הדגש אכן צריך להיות על תחבולות, ולא על נשק, כדרך הומאנית יותר "לעשיית מלחמה". למשל, פריצת הדרך הגדולה בשיטות הפעולה של המודיעין ארעה בזמן המלחמה הקרה, המלחמה בה מספר הנפגעים היה הקטן ביותר מבין כל המלחמות. סוכנויות מודיעין הן הומאניות. הוא מדבר על השירות בשנות השבעים של המאה הקודמת, כאשר השב"כ הקפיד ללמוד את הסיפורים ואת ההיסטוריה של הערים והכפרים הפלסטיניים ושל המשפחות שחיו שם, כדי ליצור קשר וגם כדי לעקוב אחר האוכלוסייה המקומית. במשך הזמן נוצר מאגר עצום של היסטוריה שבעל פה ושל מורשת פלסטינית, שנכתב על ידי השב"כ. הוא אומר בבדיחות הדעת שצריכה להיות ספריה של השב"כ בכל כפר פלסטיני.

[13] 9.Mcdonalds.JPG

[14]

[15] 10.McDonads1.JPG

[16] תאה טופאיץ'. מקדונלדס, קיץ וסתיו 2014, עם ג'.
צילום: שי-לי עוזיאל

תמיד תהיתי מדוע אנשים בכל זאת נותנים בהם אמון. הם כולם "בחורים טובים ומנומסים". הם לבושים בחולצות לבנות מגוהצות למשעי. לעולם אינם מדיפים ריח בושם, רק ניחוח של מרכך כביסה. זה מזכיר לי מה שג' אמר על איך להיות ערבי – לעולם אל תדיף ריח בושם אלא רק ריח זיעה ועשן.

[17] 4.HaCarmel.jpg

[18] תאה טופאיץ'. שוק הכרמל, מאי 2014 – יולי 2015, עם ר', בעיקר בימי שישי.
צילום: שי-לי עוזיאל

את ואני, אנחנו דומים

ר' אומר: "שנינו יוצרים משהו שאינו קיים. שנינו מייצרים מציאות. ההבדל הוא שאת מרשה לעצמך להיכשל, שלא כמוני". אנחנו אוכלים בננות בבוקר שישי הומה בשוק הכרמל, בסתיו של שנת 2014.

אני רושמת בזריזות את הקטגוריות השונות של היחס בין אמנות לעסקי הריגול:

1. להיות אמנית זה סיפור כיסוי מצוין. במקרה שקרה באמת, זה שהסרט "ארגו" של בן אפלק מבוסס עליו, סוכנות הביון המרכזית (CIA) השתמשה בסיפור כיסוי בלתי סביר כדי לאפשר לסוכנים לחדור לאיראן. הם העמידו פנים שהם הפקת קולנוע שמצלמת סרט מדע בדיוני. מה יכול להיות חביב ובלתי מזיק יותר מבמאי קולנוע? או מאמן?

2. יצירה של או חזרות על סצינות וזהויות של אנשי מודיעין דומה לתהליך שעובר סופר או שחקן. לפעמים צריך שנים של חזרות בסביבות מלאכותיות שמזכירות סט קולנועי, כדי להשלים מבצע יחיד. כאשר ר' מתאר בפני כיצד הוא מתכנן את חקירותיו, נדמה לי שאני מתכננת מחזה עם אחד מעמיתיי, כולל המיזנסצנה וההוראות לשחקנים. ידוע לכל שסוכן המוסדצבי מלחיו [19]למד משחק בסטודיו של לי סטרסברג (Strassberg) בניו יורק 1.

3. השפעות צולבות: לא די בכך שמבצעי מודיעין משמשים מקור השראה מרהיב לסרטים ולספרים – גם ההפך הוא נכון. למשל, ידוע שיש ב-CIA מחלקה שעוסקת במעקב אחר סרטי וספרי ריגול, על מנת למצוא השראה.

[20] 6.Ajami_.jpg

[21]תאה טופאיץ'. עג'מי, קיץ 2015, עם ע'
צילום: שי-לי עוזיאל

עמדה

ע' אומר שחבל לעשות פרויקט על מרגלים בלי שום פעולה, ומראה לי במגרש חניה ביפו איך לסובב את המכונית 360 מעלות. אנו עוצרים בעג'מי וקונים בשר באטליז. הוא משוחח בערבית עם המוכר ומשקר לו שאנחנו מנצרת, רק כדי לעקוף את התור. כשאנחנו מתיישבים במכונית הוא אומר לי: "את יודעת מה הבעיה שלך? קודם כל, את חושבת שאני טיפש. שנית, את חושבת שבגלל שאת אמנית, כל דבר שאת עושה, אפילו קניות אתי באטליז, זו אמנות. זה מטופש. זו אמנות רק אם היית עוקבת אחריי וגורמת לאחרים לצפות בי, המרגל הרשע, מתמרן את הקצב הערבי המסכן. באמנות את לא יכולה להיות סוכנת כפולה. אנשים לא יבינו את זה. את חושבת שהשמאלנים במופע יעריכו כמה טוב אני משחק את הרע? אז תביני. אם את לא נגדנו, זה אומר שאת אתנו. הבנת, חביבתי"?

בתוך שבריר שניה השאלה מעלה את כל הספקות האתיים שיש בי לגבי עצמי. כדי לשכנע את הסוכנים להשתתף בפרוייקט נמנעתי מלבטא את עמדתי הפוליטית. במשך חודשים העמדתי פנים בכל כך הרבה דרכים שאני כבר לא בטוחה אם הקהל יהיה מסוגל לזהות את האמת, אם יש בכלל דבר כזה. אני מבליעה הכול ואומרת: "כל הזמן, טיפ", והוא מגביר את המוזיקה שלA Tribe Called Quest [22]. אנחנו נוסעים משם.

[23] 8.Azrieli.jpg

[24]תאה טופאיץ'. עזריאלי, אביב 2014-קיץ 2015, עם ד'
צילום: שי-לי עוזיאל

האם למדת משהו אי פעם מסרט ריגול?
אני אומרת לד' שאם לא אקליט אותו אף אחד לא יאמין שכל זה באמת קרה. מאחר שאנחנו לא יכולים להקליט את שיחותינו הרגילות אני מציעה שנשוחח על הנושא החביב על שנינו – סרטי ריגול. אנחנו נפגשים ב"מקום מפגש מספר 2" שלנו – בר הסושי בקניון עזריאלי בתל אביב. הוא מזמין משקה קל ואני מנסה להבין איך להפעיל את ההקלטה באייפון שלי. אנחנו מעלים השערות לגבי עלילת הסרט הבא בסדרת ג'ייסון בורן. אני שואלת אותו האם למד משהו אי פעם מסרט ריגול. הוא מספר על טריק נחמד שראה בקטע מהסרט "הבלתי משוחדים": השוטר, אותו משחק קווין קוסטנר, תופס והורג חבר בכנופיה של מבריחי אלכוהול. הוא תופס חבר נוסף בכנופיה וחוקר אותו, כאשר הגופה של חבר הכנופייה שהרג נמצאת בחדר אחר. השוטר מחליט לבצע תרגיל כדי לגרום לפושע לדבר. הוא יוצא מהחדר, לוקח את גופת הפושע הראשון ומעמיד פנים שהוא מדבר אתה, ואז הוא יורה בה, כאשר הנחקר רואה הכול דרך חלון הזכוכית.

ד' מוסיף שהיום, בחברה דמוקרטית, אסור לעשות דברים כאלה, אבל זו עדיין דוגמה טובה למניפולציה, ליצירת אמונה. אחרי שהוא עוזב אני בוכה בשירותים של קניון עזריאלי. אני לא בטוחה שאוכל להתמודד עם כל זה.

[25] when it comes to movies.png

[26]תאה טופאיץ'. האם למדת אי פעם משהו מסרט ריגול?, 2015, וידאו, 2:53 דקות

שמונה באוקטובר, 2015, יום המופע

ע' אומר שישתתף במופע רק אם לא יראו אותו. גנבתי את הרעיון למשימה שלו מהסדרה "מרגל [27].BBC-ה של (Spy) " כפי שהוסכם מראש, הנחתי לקהל לחכות 20 דקות בחצר של "גבירול" – מרכז תרבות ואמנות בתל אביב. הקמנו בר קטן בחצר, לבקשת ע', כדי ליצור סיטואציה חברתית שבה יוכל לבצע את משימתו. המשימה היתה מורכבת משני חלקים. קודם כל עליו לנצל את סביבת הבר כדי לשאול כמה שיותר אנשים בקהל את השאלה: "איפה חנית?" ולהקליט את המידע בעזרת הטלפון שלו. מותר לו להשיג את המידע בכל דרך שירצה, כל עוד לא יחזור על אותה אסטרטגיה יותר מפעם אחת. החלק השני דורש ממנו לצפות בכל המופע לאורך כל הערב מבלי למשוך תשומת לב, למרות שההקלטות שלו הושמעו באחד החדרים שבמבנה בו התקיימו שאר חלקי המיצג.

רוב הקהל מתכנס בחדר בו נמצאת ו'. החלק של ו' באירוע נקרא "הזרה" (stranger the) ובו היא מקיימת שיחות אישיות עם אנשים מתוך הקהל. משימתה היא להגיע לרמה גבוהה של אינטימיות איתם. ו' ואני יצרנו את הסצנה ביחד. היא כוללת שתי כורסאות, לו' ולצופה, שביניהן שולחן עץ קטן ועליו פרחים, בקבוק מים וכוסות. מאחור עומדת מנורה עתיקה-כביכול שמפיצה אור צהוב ורך. ו' הביאה את המנורה מביתה. הקהל מוזמן לשבת על הכריות הפזורות על הרצפה.

אני מסתובבת במבנה ושומעת אנשים מתייחסים אליה כאל פסיכולוגית. ואכן, אחרי שעות ספורות, הסצנה מתחילה להדמות לסדנת ניו-אייג' לעזרה עצמית, שבה הצופים דנים עם ו' בנושאים אינטימיים ביותר. אני מתקשה להחליט אם הצופים מבינים את העיוות הגלום במניפולציה שו' ואני יצרנו, או שהם כל כך רעבים לשיחה אינטימית שזה בכלל לא חשוב.

בקומה הראשונה מתרחש אירוע ובו הצופים לוקחים חלק בהצגתה של סצנת מעצר של אדם החשוד כמחבל, בביתו, בלילה, בהדרכתם של שני חיילים מיחידת דובדבן. המשתתפים מחולקים לשתי קבוצות. האחת משחקת את חיילי יחידת דובדבן, והשנייה את המחבל ומשפחתו. במהלך ביצוע המעצר, למרות שהחיילים מאומנים היטב בתנועה איטית ושקטה, קורה לפעמים שילדיו של המחבל החשוד מתעוררים ופורצים בבכי. החיילים מקבלים הוראה לגשת אל הילדים ולהגיד להם בערבית: "אל תפחדו, אנחנו מהצבא הישראלי". בחזרות אנחנו מתלבטים איך ילמדו "השחקנים" את הקהל לבכות כמו ילד ערבי. מ' ונ' אומרים שזה מוזר איך אותו דבר, ברגע שהוא מוצג בתיאטרון, נראה גרוע יותר משהוא באמת. הם שואלים האם אני חושבת שהצופים שמשתתפים בהמחזה ירצו לעשות שינויים ב"תסריט", למשל שהילד יהרוג את החייל. אני אומרת שאינני יודעת ושואלת מה הם יעשו אם דבר כזה יקרה. הם אומרים שייתנו לזה לקרות. בסופו של דבר, "זה רק תיאטרון".

גילוי נאות: לאה אביר, עורכת-שותפה במגזין תוהו, אצרה את המיצג של תאה טופאיץ' בתל אביב.

1. מאוחר יותר הוא אמר לי: "ברבים ממבצעי המוסד בהם השתתפתי שיחקתי כאילו שאני על במה, והשתמשתי בתלבושות ובאיפור. במבצעים אחרים הרגשתי כאילו אני במאי של מחזה. הייתי כותב את הפקודות המבצעיות שלי כמו תסריטים." ציטוט מתוך "המוסד - המבצעים הגדולים [28]", מיכאל בר זוהר וניסים משעל. הוצאת ידיעות ספרים, 2010.

Source URL: https://www.tohumagazine.com/he/article/%D7%90%D7%AA-%D7%9C%D7%90-%D7%A0%D7%A8%D7%90%D7%99%D7%AA-%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%90%D7%92%D7%AA-%D7%90%D7%91%D7%9C-%D7%9B%D7%93%D7%90%D7%99-%D7%A9%D7%AA%D7%94%D7%99%D7%99

Links
[1] https://tohumagazine.com/sites/default/files/Tupajic%20The%20Disco%20press%203.jpg
[2] http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,2034088_2034097_2033887,00.html
[3] https://www.youtube.com/watch?v=M0GN_9M8234
[4] https://www.tohumagazine.com/he/file/2yaffojpg
[5] https://tohumagazine.com/sites/default/files/2.Yaffo_.jpg
[6] https://www.tohumagazine.com/he/file/3yaffo1jpg
[7] https://tohumagazine.com/sites/default/files/3.Yaffo1_.jpg
[8] https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%98%D7%91%D7%97_%D7%91%D7%A0%D7%9E%D7%9C_%D7%94%D7%AA%D7%A2%D7%95%D7%A4%D7%94_%D7%9C%D7%95%D7%93
[9] https://www.tohumagazine.com/he/file/11metsada1jpg
[10] https://tohumagazine.com/sites/default/files/11.Metsada1.JPG
[11] https://www.tohumagazine.com/he/file/12metsadajpg
[12] https://tohumagazine.com/sites/default/files/12.Metsada.JPG
[13] https://www.tohumagazine.com/he/file/9mcdonaldsjpg
[14] https://tohumagazine.com/sites/default/files/9.Mcdonalds.JPG
[15] https://www.tohumagazine.com/he/file/10mcdonads1jpg
[16] https://tohumagazine.com/sites/default/files/10.McDonads1.JPG
[17] https://www.tohumagazine.com/he/file/4hacarmeljpg
[18] https://tohumagazine.com/sites/default/files/4.HaCarmel.jpg
[19] https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A6%D7%91%D7%99_%D7%9E%D7%9C%D7%97%D7%99%D7%9F
[20] https://www.tohumagazine.com/he/file/6ajamijpg
[21] https://tohumagazine.com/sites/default/files/6.Ajami_.jpg
[22] https://www.youtube.com/watch?v=F3PW2dXh0dk
[23] https://www.tohumagazine.com/he/file/8azrielijpg
[24] https://tohumagazine.com/sites/default/files/8.Azrieli.jpg
[25] https://www.tohumagazine.com/he/file/when-it-comes-moviespng
[26] https://tohumagazine.com/sites/default/files/when%20it%20comes%20to%20movies.png
[27] https://en.wikipedia.org/wiki/Spy_(2004_TV_series)
[28] http://www.text.org.il/index.php?book=1010087